

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Projekt finansowany jest ze środków Unii Europejskiej: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europa inwestująca w obszary wiejskie w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Projekt dofinansowany ze środków LGD „Perły Czarnej Nidy”.

Broszura podsumowująca warsztaty dla młodzieży i seniorów z terenu Miasta i Gminy w Morawicy pt.

"Lokalne zasoby, problemy i sposoby ich rozwiązania"

Warsztaty zostały zorganizowane w dn. 24 października 2017 r. w ramach projektu "Pobudzenie aktywności mieszkańców Miasta i Gminy Morawica poprzez organizację warsztatów i wizyty studyjnej"

Projekt realizowany jest przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Morawickiej. Środki na realizację projektu zostały pozyskane w ramach projektu grantowego „Lokalna Sieć Innowacji” realizowanego przez Lokalną Grupę Działania „Perły Czarnej Nidy”.

Wprowadzenie

Wdrażana przez „Perły Czarnej Nidy” Lokalna Strategia Rozwoju przewiduje szereg przedsięwzięć, których celem jest wykorzystanie lokalnych zasobów oraz aktywizacja mieszkańców obszaru LGD. Jednym z tych przedsięwzięć jest projekt grantowy „Lokalna sieć innowacji”. Został on pomyślany jako odpowiedź na zdiagnozowane w czasie opracowywania LSR problemy lokalnej społeczności związane z niewystarczającym stopniem zaangażowania młodych osób w lokalne sprawy i działalność organizacji

pozarządowych, niewystarczającą partycypację mieszkańców w działaniach na rzecz ochrony środowiska oraz problemy z integracją społeczności w skutek osiedlania się nowych osób na obszarze LGD. Granty realizowane przez mieszkańców obszaru LGD w ramach „Lokalne Sieci Innowacji” miały wnieść wkład w przezwyciężenie tych problemów poprzez pobudzenie innowacyjnego potencjału lokalnej społeczności.

Przebieg warsztatów

Warsztaty zostały podzielone na trzy etapy:

1. identyfikacja zasobów Miasta i Gminy Morawica,
2. identyfikacja głównych problemów i barier utrudniających rozwój w gminie, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru integracja społeczna i ochrona środowiska,
3. wypracowanie propozycji rozwiązań lokalnych problemów.

Etap I

W pierwszej kolejności uczestnicy warsztatów identyfikowali w grupach zasoby Miasta i Gminy Morawica. Zasoby zostały skatalogowane z podziałem na cztery grupy: zasoby przyrodnicze i turystyczne, zasoby społeczne, zasoby kulturowe, zasoby gospodarcze i infrastrukturalne.

Zidentyfikowano następujące **zasoby przyrodnicze i turystyczne:**

- Kalwaria Świątokrzyska,
- Muzeum Garncarstwa w Chałupkach,
- zabytkowe kościoły w Brzezinach i Lisowie,
- park w Morawicy,
- zbiornik wodny w Morawicy,
- pływalnia Koral,
- szlak kajakowy na rzece Czarna Nida,
- hala w Bilczy,
- rezerwat CISów w Radomicach
- gospodarstwa agroturystyczne, w tym mini zoo Leśne Zacisze w Lisowie,
- stadnina Koni w Brudzowie i w Bilczy,
- centrum rozrywki Exodus Club w Bilczy,
- hotel / restauracja Eliot w Woli Morwickiej,
- Centrum Samorządowe Miasta i Gminy Morawica,
- ścieżki przyrodnicze w Bilczy
- ścieżka rowerowa,
- kapliczki i krzyże przydrożne.

Zidentyfikowano następujące **zasoby społeczne:**

- organizacje pozarządowe (np. stowarzyszenia czy fundacje),
- szkoły,
- przedszkola,
- żłobki,
- straże pożarne (OSP, KDP, MDP),
- wolontariusze,
- kościoł (parafie),
- koła gospodyń wiejskich,

- świetlice środowiskowe,
- zespoły folklorystyczne,
- Miejski i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- harcerze i zuchy,
- drużyny sportowe,
- orkiestra,
- nieformalne grupy,
- Klub Seniora,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Kabaret Niestarszych Panów,
- artyści – garncarze, lokali twórcy,
- biblioteki,
- mieszkańcy.

Zasoby kulturowe zostały podzielone na materialne i niematerialne. W pierwszej grupie znalazły się:

- Samorządowe Centrum Kultury,
- świetlice wiejskie,
- muszla koncertowa,
- zabytkowe kościoły,
- kaplice (zabytkowe),
- zespoły ludowe,
- Ośrodek Tradycji Garncarstwa w Chałupkach,
- biblioteki,
- kościoły – w kontekście przyparafialnej działalności kulturowej,
- place zabaw,
- boiska sportowe, stadion.
- strażnice.

Do grupy zasobów kulturowych niematerialnych uczestnicy zaliczyli:

- festyny rodzinne z funduszy sołeckich,
- tradycje i obrzędy ludowe,
- działacze społeczni dawni i obecni,
- twórczość ludowa,
- publikacje regionalne,
- realizowane inicjatywy,
- działalność stowarzyszeń (festyny, bieg o laur Brzezin, sztuki teatralne, odtwarzanie i utrwalanie przeszłości np. dziejów miejscowości),
- kultywowanie tradycji religijnych (kolędy, pieśni pasyjne, pieśni maryjne),
- tradycje patriotyczne,
- kwesty i odnawianie nagrobków.

Ostatnią grupę zasobów stanowią zasoby gospodarcze i infrastrukturalne. Do tej grupy uczestnicy zaliczyli:

- drogi i chodniki na ulicach bocznych,
- oświetlenie ulic na ul. bocznych,
- kopalnię,

- szpital,
- piekarnię,
- Urząd Miasta i Gminy (Centrum Samorządowe),
- kanalizację (wysoki stopień skanalizowania obszaru gminy),
- gaz (dostępność sieci gazowej na części obszaru),
- sieć wodociągową i elektryczną,
- Internet – dostępność sieci, w tym z wykorzystaniem światłowodów,
- przedsiębiorstwa produkcyjno-usługowe,
- pocztę,
- aptekę,
- halę sportową,
- świetlice,
- strażnice,
- stadninę,
- Zakład Gospodarki Komunalnej,
- surowce skalne (wapń, dolomity, piaski kwarcowe),
- park,
- sklepy (lokalne mniejsze i sieciowe większe),
- basen Koral,
- bank,
- szkoły,
- place zabaw,
- zbiorniki wodne,
- ścieżki rowerowe.

Podsumowując tę część należy zauważyć, że mieszkańcy zidentyfikowali wszystkie główne grupy zasobów znajdujących się na terenie gminy. Warto podkreślić, że niektóre zasoby (np. basen, szlaki rowerowe, organizacje pozarządowe i ich działalność) pojawiły się w większej niż jedna grupie zasobów (np. w zasobach społecznych zidentyfikowano organizacje pozarządowe, a w zasobach kulturowych konkretne działania organizacji pozarządowych o charakterze kulturowym). Świadczy to o tym, że tego rodzaju zasoby mają duże znaczenie dla mieszkańców i są łatwo identyfikowalne.

Etap II

W drugim etapie przystąpiono do identyfikacji głównych problemów. Uczestnicy najpierw pracowali w grupach, a następnie zaangażowali się w omawianie problemów na forum. **Najważniejsze problemy lokalne** (ze szczególnym uwzględnieniem obszaru integracja społeczna i ochrona środowiska) zidentyfikowane podczas spotkania:

- brak odpowiedniej bazy lokalowej (hotele i gastronomia),
- brak infrastruktury sportowej w niektórych miejscowościach / brak wolnego dostępu do infrastruktury w niektórych miejscach,
- dzięki wysypiska śmieci wynikające z działań nie tylko mieszkańców, ale przede wszystkim osób spoza gminy,
- uciążliwość lokalnych kopalń i firm (hałas, wstrząsy, większe natężenie ruchu samochodów ciężarowych),
- zbyt mała integracja mieszkańców, zwłaszcza w kontekście napływu ludności,
- brak oferty kulturalnej dla młodzieży,

- smog, palenie śmieci, liści, wynikające z niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców,
- brak umiejętności / nawyków korzystania z Internetu,
- brak świetlic dla młodzieży,
- brak sklepów na niektórych obszarach,
- skromna oferta Samorządowego Centrum Kultury dla dzieci i młodzieży,
- natężenie ruchu i w Morawicy i Brzezinach.

Warto zauważyć, że prawie wszystkie powyższe problemy (za wyjątkiem dwóch ostatnich) mogą być rozwiązane z wykorzystaniem narzędzi i możliwości, jaki dysponuje Lokalna Grupa Działania Perły Czarnej Nidy, w szczególności w postaci np. projektów grantowych.

Etap III

W trzecim etapie przystąpiono do wypracowania propozycji rozwiązania wybranego problemu. Skupiono się na problemie skromna oferta kulturalna / niski poziom integracji mieszkańców. Wśród propozycji rozwiązania problemu pojawiły się następujące pomysły:

- uruchomienie ogólnodostępnej siłowni,
- uruchomienie ogólnodostępnej sali gimnastycznej wyposażonej w sprzęt rehabilitacyjny (dla seniorów),
- zajęcia teatralne dla młodzieży,
- dancing dla seniorów / dyskoteka / klub młodzieżowy,
- organizacja wyjazdów poznawczych / wizyt studyjnych,
- wymiana młodzieży w ramach różnych projektów edukacyjnych,
- udostępnienie Centrum Kultury innym organizacjom na potrzeby różnych eventów i wydarzeń kulturalnych.

Podsumowanie

Przedstawione powyżej propozycje sposobów rozwiązania problemów wpisują się w definicję innowacji przyjętą w Lokalnej Strategii Rozwoju „Perły Czarnej Nidy”, gdyż:

- stanowią odpowiedź na istotny lokalny problem,
- wykorzystują lokalne zasoby,
- zostały wypracowane z zastosowaniem metod partycypacyjnych.

Realizacja powyższych przedsięwzięć może z pewnością przyczynić się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów. Zaangażowanie uczestników warsztatów świadczy o ich wysokim stopniu zrozumienia dla idei pracy na rzecz społeczności lokalnej. Potwierdza to diagnozę zaprezentowaną w Lokalnej Strategii Rozwoju, według której mieszkańcy są jednym z najcenniejszych zasobów obszaru LGD.

Przygotował: Waldemar Żbik.